

Nr 119.

Ankom till Riksdagens kansli den 6 maj 1913 kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning till Kumla municipalsamhälle av den till länsmansbostället $\frac{1}{2}$ mantal Kumla nr 4 hörande skogsmarken.
(1:a Avd.)

I en till Riksdagen den 11 april 1913 avlåten, till jordbruksutskottet för förberedande handläggning hänvisad proposition, nr 226, har Kungl. Maj:t under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag föreslagit Riksdagen medgiva, *dels* att Kumla municipalsamhälle må för utvidgning av sitt område förvärva den till länsmansbostället $\frac{1}{2}$ mantal Kumla nr 4 i Kumla socken av Örebro län hörande skogsmarken mot en köpeskillning, som skall bestämmas av särskild nämnd på sätt i nämnda förordningen den 14 april 1866 angående jords eller lägenhets avstående för allmänt behov är föreskrivet, dock att köpeskillingen ej må understiga 20,000 kronor, samt under villkor att municipalsamhället skall ensamt vidkännas alla med köpet förenade kostnader; *dels ock* att nämnda köpeskillning skall tillgodoföras statens domäners fond för att användas till inköp av skogbärande eller till skogsbörd tjänlig mark samt till inlösen av ströängar å kronoparkerna i Norrland och Dalarne, med rätt för nuvarande boställshavaren, länsmannen A. Welin, eller hans rättsinnehavare att, från den dag köpeskillingen inflyter i statens kassa och så länge bostället innehaves av honom eller sagda rättsinnehavare, å köpeskillingsbeloppet uppbära ränta efter fyra procent för år räknat, samt att denna ränteutgift må avföras å domänsfondens driftkostnader.

I detta ärende har departementschefen till berörda statsrådsprotokoll anfört följande.

»Sedan vid sammanträde med Kumla municipalfullmäktige den 2 oktober 1911 fullmäktige beslutit att för erforderlig utvidgning av municipalsamhällets område vidtaga åtgärder för inköp av den länsmansbostället $1\frac{1}{2}$ mantal krono Kumla nr 4 i Kumla socken av Örebro län tillhöriga skog, har på grund av erhållet uppdrag fullmäktiges ordförande, grosshandlaren P. J. Carlsson, i en till Kungl. Maj:t ingiven skrift anfört huvudsakligen följande.

Då en av dåvarande vice kommissionslantmätaren O. Tengvall år 1884 uppgjord stadsplan för samhället icke erhållit nådig fastställelse och numera i anledning av samhällets raska tillväxt icke heller befunnes ändamålsenlig, vore samhället betänkt på att låta upprätta en ny och mera omfattande stadsplan, enligt vilken ovannämnda skogsmark skulle komma att bliva liggande helt och hållet inom gränserna för municipalsamhällets område. Skogen, som till följd av sitt läge intill den nuvarande samhällsgränsen redan användes till så gott som allmän plats, varför någon återväxt knappast kunde påräknas, skulle, därest samhället bleve ägare av densamma, ävenledes komma att till större delen bibehållas såsom sådan; och vore samhället villigt att för hela skogsarealen, som i senast upprättade skogsindelningsplan för bostället beräknats till 9,95 hektar eller omkring 20 tunnland, betala en summa av 15,000 å 20,000 kronor eller det pris, som prövades skäligt. Med stöd av vad sålunda och i övrigt anförts, anhölle fullmäktige, att Kungl. Maj:t måtte avlåta proposition till Riksdagen om tillstånd för municipalsamhället att inköpa ifrågavarande skogsmark med därå befintlig skog.

Vid ansökningen hade fogats *dels* yttrande av boställshavaren, däri han, under villkor av rättighet att under sin återstående tjänstetid uppbära den årliga ränta, som kunde erhållas å blivande köpeskillingen, dock icke över 4 procent, på det livligaste tillstyrkt försäljningen, *dels ock* i avskrift ett av extra jägmästaren Nils Eckerbom år 1910 upprättat interimsskogsindelningsförslag för skogen. Av detta förslag med tillhörande handlingar inhämtas, bland annat, följande. Utmarken, vilken, såsom ovan förmäls, omfattade en sammanlagd areal av 9,95 hektar, utgjordes av 7 hektar skogbeväxt och 2,26 hektar kal skogsmark samt 0,69 hektar impediment. Den årliga virkesavkastningen, som uppskattats till 7,85 kubikmeter, understeg med sammanlagt över 1,000 kubikmeter boställets tjuguariga virkesbehov. Skogen, varest tallen utgjorde det förhärskande trädslaget, medan granen endast före-

komme såsom underväxt, vore belägen mitt inne i Kumla by och omgäves å alla sidor, utom den östra, av tätt liggande skomakarstugor. Vägar, stigar och lekplatser funnes i rikligt antal, varjämte markvegetationen vore nästan alldeles nedtrampad. Markbetäckningen utgjordes huvudsakligen av strö, barravfall, papper och skräp, vadan skogen föredde en bedrövlig anblick. Vid försök att hägna hyggesplatserna bortstulos redan första natten allt stängselvirke. Ett anmärkningsvärt stort antal träd lede av yttre skador å bark, grenar och toppar. Planter, som till äventyrs lyckats rädda sig från uppräckning, knivskärning och nedhuggning å hyggesplatserna, vore dock alltid toppade och eljest skamfilade, så att de näppeligen någonsin komme att få trädform. Vid avverkning måste virket genast hemforslas, då det eljest utsattes för fara att under natten bortstjälas. På grund av berörda omständigheter hade boställshavaren, åt vilken skogens bevakning och skötsel under kontroll av vederbörande jägmästare vore anförtrodd, fäst domänstyrelsens uppmärksamhet å önskvärdheten av att skogsmarken, som i sin helhet vore tjänlig till byggnadstomter eller egna hem, ju förr desto hellre avyttrades.

Genom resolution den 1 mars 1911 har domänstyrelsen fastställt omförmälda interimsskogsindelningsförslag för skogen, att lända till efterrättelse under 20 år, räknat från den 14 mars 1911.

Efter härå erhållen remiss har kammarkollegium i ärendet låtit höra vederbörande kronofogde och förste lantmätare samt inhämtat yttranden av Kungl. Maj:ts befallningshavande i länet och domänstyrelsen.

Kronofogden har, bland annat, meddelat, att ifrågakvarande skogsskifte genomskures dels av allmänna landsvägen från Kumla till Örebro och dels av Hallsberg—Örebro järnväg jämte en utefter järnvägen gående parallellväg om tillhoppa 69 ar; att municipalsamhället, som uppstått genom inköpta och bebyggda lägenheter från hemmanen Kumla by och Fylsta, gränsade omedelbart från söder och väster till skogsskiftet, som från norr begränsade bebyggda lägenheter, avsondrade från hemmanen Södra Mos, vadan skogsskiftet sålunda låge på tre sidor omgivet av bebyggda lägenheter; samt att boställshavaren för bränsle, byggnaders underhåll och stängselvirke med mera finge årligen vidkännas en utgift av lägst 500 kronor.

Förste lantmätaren har upplyst, att, med frånräknande av omförmälda järnvägsområde och två vägar, skogsskiftet innehölle en ägo-vidd av 10,28 hektar.

Med förmälan, att länsmannen för avkastningen av bostället enligt gällande lönereglering finge vidkännas avdrag å den kontanta lönen

med 528 kronor 75 öre för år, har *Kungl. Maj:ts befallningshavande*, under framhållande att det mötte svårighet att nu åstadkomma en tillfredsställande utredning angående den ersättning, som vid en försäljning av skogen borde erläggas av municipalsamhället, vidare anført, att *Kungl. Maj:ts befallningshavande* ansåge det vara lämpligast att ersättningen för jorden bestämdes av särskild nämnd på sätt i nådiga förordningen den 14 april 1866 angående jords eller lägenhets avstående för allmänt behov funnes föreskrivet, varjämte nuvarande boställshavaren, länsmannen A. Welin, syntes vara berättigad uppbära den å blivande lösesumman för skogen uppkommande ränteavkastningen, vilken borde bestämmas till 4 procent, att utgå från den dag, skogen av municipalsamhället tillträdde, så länge Welin kvarstode vid tjänsten.

Domänstyrelsen har anført, bland annat, följande. Boställets årliga skogsavkastning överstege icke 50 kronor. Hela skogens värde, därest den fortfarande skulle disponeras för skogsproduktion, uppginge alltså till allenast en bråkdel av det nu ifrågasatta försäljningspriset. Styrelsen, som under sådant förhållande ej kunde finna något skäl för skogens bibehållande i kronans ägo, ansåge sig fördenskull böra för sin del förorda försäljningen i överensstämmelse med vad *Kungl. Maj:ts befallningshavande* hemställt, dock med tillägg att köpeskillingen icke syntes böra understiga 20,000 kronor och att de inflytande försäljningsmedlen skulle, med avräkning av vad som kunde komma att tillerkännas boställshavaren såsom ersättning för mistad skogsavkastning med mera, disponeras till inköp av skogbärande eller till skogsbörd lämplig mark samt till inlösen av ströängar å kronoparkerna i Norrland och Dalarne.

Kammarkollegium har i sitt utlåtande anført, att även kollegium funne alla omständigheter tala för lämpligheten av att ifrågavarande skogsmark med tillhörande skog bleve försäld till Kumla municipalsamhälle. Ersättningen borde, särskilt med hänsyn därtill att någon saluvärdering icke föreläge, enligt kammarkollegii mening bestämmas i enlighet med *Kungl. Maj:ts befallningshavandes* förslag, varjämte försäljningssumman syntes böra disponeras i huvudsaklig överensstämmelse med vad domänstyrelsen därutinnan förordat.

På grund av vad sålunda anförts har kollegium hemställt, att *Kungl. Maj:t* måtte i följd av föreliggande ansökning *dels* medgiva, att Kumla municipalsamhälle finge för utvidgning av sitt område förvärva den till Kumla länsmansboställe hörande skogsmarken, *dels* förordna, att ersättningen därför, som ej finge understiga 20,000 kronor, skulle bestämmas av särskild nämnd på sätt i nådiga förordnin-

gen den 14 april 1866 angående jords eller lägenhets avstående för allmänt behov vore föreskrivet, dels ock förklara, att försäljningsmedlen finge disponeras till inköp av skogbärande eller till skogsbörd lämplig mark, med rätt för Welin att, på sätt av honom yrkats, under den tid han fortfarande såsom länsman innehar ovannämnda boställe, av statsverket årligen från den dag, skogen av municipalsamhället tillträdes, uppbära ett belopp, motsvarande 4 procent å behållna försäljningssumman.

I infortrat utlåtande har statskontoret anfört, att även statskontoret ansett skäl föreligga att medgiva den ifrågasatta försäljningen; och då anledning icke torde förefinnas att med de inflytande försäljningsmedlen skulle förfaras annorlunda, än med köpeskillingar för försålda mindre kronoegendomar äger rum enligt beslut vid 1911 års riksdag, har statskontoret hemställt, det täcktes Kungl. Maj:t föreslå Riksdagen att medgiva den sökta markupplåtelsen under villkor: att köpeskillingen, vilken dock icke finge understiga 20,000 kronor, skulle bestämmas av särskild nämnd i enlighet med föreskrifterna i kungl. förordningen den 14 april 1866 angående jords eller lägenhets avstående för allmänt behov; samt att Kumla municipalsamhälle skulle ensamt vidkännas alla med köpet förenade kostnader.

I sammanhang härmed borde jämväl föreslås, att nämnda köpeskillning skulle tillgodoföras statens domäners fond för att användas till inköp av skogbärande eller till skogsbörd tjänlig mark ävensom till inlösen av ströängar å kronoparkerna i Norrland och Dalarne; att till nuvarande indelningshavaren, länsmannen A. Welin eller hans rättsinnehavare skulle från den dag, köpeskillingen inflyter i statens kassa, och så länge bostället innehaves av honom eller sagda rättsinnehavare, å köpeskillingsbeloppet utbetalas ränta efter fyra procent för år räknat; samt att denna ränteutgift skulle avföras å domänfondens driftkostnader.

Såsom av utredningen i ärendet framgår, är det ur alla synpunkter lämpligt, att den ifrågavarande skogsmarken försäljes till Kumla municipalsamhälle. På grund härav och då det föreslagna sättet för köpeskillingens bestämmande och för ersättningsmedlens användande icke givit mig anledning till erinran, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen medgiva — — —»

Departements-
chefens
yttrande.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot ifrågavarande framställning, hemställer,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition må
vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 6 maj 1913.

På jordbruksutskottets vägnar:

GÖSTA TAMM.

Närvarande: herrar Tamm, Odelberg, frih. De Geer, Paulson, Fahlén, Pers, Ericsson, Lundell, Nilsson i Kabbarp, Kronlund, Linders, Hellström, greve Wachtmeister, Lundström, Ekerot och Bosson.
